

YABANI BİTKİLERİN KORUNMASI, SÜRDÜRÜLEBİLİR HASADI ve KULLANIMI

Türkiye'nin bitkisel zenginliği

- Ülkemizde 12.500 farklı bitki türü bulunuyor.
- Bu bitkilerin 4.000 tanesi yaklaşık 1/3'ü endemik (ülkemize has)

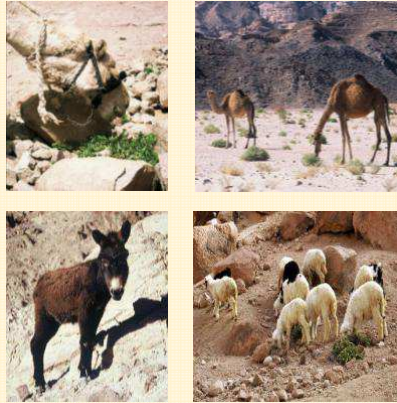
Kilis ve çevresindeki faydalı yabancı bitkiler

- Zahter
- Sumak
- Paryavşanı
- Melengiç
- Salep
- Alıç
- Kuşburnu
- Çoban çökerten
- Diğer bitkiler (çiçek, yabancı sebze, ilaç bitkisi gibi)

Yabancı Bitkileri Tehdit Eden Unsurlar

1. Yayılcı yabancı bitkiler
2. Bitkilere zarar vererek hasat etmek
3. Aşırı toplama
4. Zamansız ve aşırı hayvan otlatma
5. Bilimsel amaçlı bitki toplama
6. Tarla açmaları
7. Orman yangınları, doğal afetler, kuraklı vb.

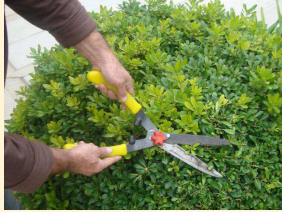
Yayılcı yabancı bitkiler

Bazı bitkiler bitkiler buldukları ortamda hızla çoğalarak oradaki diğer bitkilere yaşama imkanı vermezler ve bu bitkiler yayılcı bitkiler olarak adlandırılır. Bizim için önemli olan bitkilere zarar verdiklerinden bu bitkiler ortamdaki uzaklaştırılırlar.

Bu bitkiler genellikle faydasız veya yabancı ot olarak tanımlanır. Ancak yapılan son çalışmalar bu bitkilerden birçoğunun gerek sağlık gerekse sanayi açısından oldukça önemli olduklarını ortaya koymuştur.

Bitkilere zarar vererek hasat etmek

Bitkiler kendi besinini kendi yapan ve artan enerjiyi farklı kısımlarında depolayan eşsiz canlılardır. Bitkiler bu özellikleri ile hayvanlar ve insanlar için asıl besin kaynağıdır.

Doğal ortamdaki bitkiler doğru kullanıldığı takdirde her yıl kendilerini yenileyerek diğer canlıların hizmetine koşarlar. Ancak, bitkilerin üreme organlarına zarar vermek, bir sonraki yıl kendilerini yenileyebilecekleri organlarını yok etmek onların yaşamlarını sona erdirir.

Kendi menfaatimiz için bitkilerin varlıklarını tehdit etmek, sonuçta kendi bindiğimiz dalı kesmek demektir.

Aşırı toplama

Bitkinin hayatını tehlikeye sokacak ölçüde ihtiyaç duyulan kısımların toplanması bitkinin ölümüne veya bir sonraki yıl daha az ürün vermesine neden olur.

Bitkilerde özellikle bir sene sonra ürün verecek kısımlara zarar verilmemesi, şayet bitkinin tümü kullanılacaksa neslinin devamı için ortamda belli miktarda bitkinin bırakılması gerekir.

Yumrulu bitkilerde en az bir yumrunun bırakılması, tohumlu bitkilerde tohum önces toplama yapılıyorsa bir kısım bitkinin tohuma bırakılması şarttır.

Zamansız ve aşırı hayvan otlatma

İlkbaharda bitkiler kendine gelmeden, filizlenme döneminde veya sonbaharda tohum bağlama döneminde yapılan otlatmalar yabancı bitkiler için en büyük tehdittir.

Ayrıca, aynı bölgede sık yapılan otlatmalarda en az zamansız otlatma kadar bitkilere zarar verebilmektedir.

Özellikle kurak iklimlerde ilkbahar yağışlarıyla yeterince gelişemeyen bitkiler ansızın bastırılan yaz sıcaklarına dayanamayıp ölürler ve zamanla o bölgedeki varlıkları iyice azalır.

Tarla açmaları

Yerleşim yerleri ve kendi arazilerimize yakın alanlardaki mera, çalılık veya orman alanlarının tarla haline dönüştürülmesi o bölgedeki yabani bitki türlerinin yok olmasına yol açar.

Tarla açmaları ile ilk yıllarda yüksek verimler alarak karlı olduğumuzu düşünsek de uzun vadede bu işin bize zarar vereceğinin unutmamak gerekir. Çünkü, başucumuzdaki doğal alanlar bizim asıl zenginliklerimizi barındırır.

Orman yangınları, doğal afetler, kuraklık vb.

Projenin Amacı

Projenin temel amacı; "yabani bitkilerin doğal ortamlarında korunması ve sürdürülebilir hasadı için yeni yöntemlerin öğrenilmesidir"

Bu proje kapsamında her ortak kendi ülkesindeki yabani bitkilerin korunması ve sürdürülebilir kullanımı konularında araştırmalar yapacak, bilgi toplayacak, eğitimler verecek ve bu bilgileri ortak platformlarda tartışacaktır.

Projenin Beklenen Çıktıları

Projeden beklenen sonuçlar 5 maddede özetlenebilir:

1. Yabani bitkilerin koruma stratejilerinin belirlenmesi
2. Bölgesel kaynakların tespiti ve potansiyelinin ortaya çıkartılması
3. Yabani bitkilerin toplanmasında uygulanan yöresel tekniklerin belirlenmesi
4. Eğitimler ile uygun toplama yöntemlerinin öğretilmesi
5. Bitkisel kaynakların hammadde olarak satışı yerine işlenmiş ürüne dönüştürülme imkanlarının araştırılması

Yabani bitkilerin koruma stratejilerinin belirlenmesi

Yabani bitki nedir?

Çevremizde doğal olarak yetişen ve kültür alanlarında tarımı yapılmayan bitkiler genel olarak yabancı bitkiler olarak tanımlanabilir.

Bitki çeşitliliğimizin durumu

Bitki çeşitliliği genel olarak yörenin iklim ve toprak özelliklerine göre değişim gösterir. Ülkemiz farklı iklim, toprak ve coğrafik özellikleri açısından çok sayıda bitki türüne ev sahipliği yapmaktadır.

Ülkemizdeki bitki taksonu sayısı Avrupa kıtasının tamamından fazla olup, yaklaşık 12.500 civarındadır. Bu bitki türlerinin neredeyse üçte biri endemik yani sadece ülkemize hastır.

Yabani bitkilerin koruma stratejilerinin belirlenmesi

Bu kadar bitki çeşitliliğimiz içerisinde çok az bir kısmının tarımsal üretimi yapılmakta, birçok bitki türü ise doğadan toplanarak günlük yaşantımızda yabancı sebze, halk ilacı, bitkisel çay, doğal boya, süs bitkisi, inşaat malzemesi ve dekoratif amaçlı birçok yerde kullanılmaktadır.

Yabani bitkilerin koruma stratejilerinin belirlenmesi

Yörelere, yıllara, iklimsel özelliklere ve doğadan toplama durumlarına göre bu bitkilerin doğal ortamdaki miktarları sürekli değişim göstermektedir.

Aşırı ve bilinçsiz toplamalar,
doğal afetler,
küresel ısınma,
aşırı otlatma,
orman yangınları,
tarla açmaları,
çevre kirliliği ve insanoğlunun hatalı uygulamaları gibi birçok faktör bitki çeşitliliğimizi ve bunların doğal ortamdaki miktarlarını giderek azaltmaktadır. Hatta bazı türlerin nesillerini tehlikeye atmaktadır.

Bölgesel kaynakların tespiti ve potansiyelinin ortaya , çıkartılması

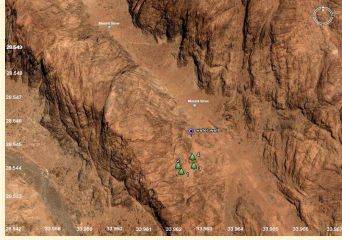

Yöremizde bulunan faydalı ve ekonomik bitkilerin ortaya çıkartılması ve halkımızın faydasına sunulması oldukça önemlidir.

Proje kapsamında Kilis ilinde doğal olarak yetişen yabani bitkilerin tespit edilerek halkımıza tanıtılması ve bu kaynakları tüketmeden sürdürülebilir bir şekilde kullanımının öğretilmesi amaçlanmaktadır.

Bu bitkilerin ham olarak değil, işlenmiş ürün olarak pazarlanmasının sağlanması da hedefler arasındadır.

Yabani bitkilerin üretimi

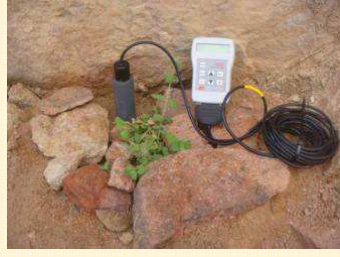
Doğru üretim alanlarının seçimi

Bu alanlara bitkilerin ekimi-dikimi

Bitkilerin bu ortamlarda kontrolü

Bitkilerin sürdürülebilir şekilde hasadı-işlenmesi

1. Çevrenin korunması
2. Doğal kaynakların korunması
3. Kaliteli üretim
4. Kooperatifleşme
5. Bilgi paylaşımı
6. Pazarlama olanaklarının araştırılması

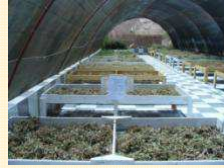
Sürdürülebilir üretim ve hasat

Kapasite tespiti

Arazi çalışmaları

Standartlara uygun üretim

Kalite kontrol

Yöresel ürünlerin üretimi ve pazarlanması

